

QUÈ ÉS UNA RONDALLA?

Una rondalla és la narració anònima, transmesa oralment, en prosa, de fets que es presenten com a imaginaris.

Analitzant la definició, hi trobam les notes següents:

1a És una **narració**, és a dir, exposició d'uns fets encadenats en una successió temporal. Queden excloses de la noció de rondalla les formes de literatura oral sense caràcter narratiu, com les creences i supersticions, endevinalles, oracions, refranys, embarbussaments, etc.

2a **Anònima**. No són rondalles pròpiament dites les narracions d'autors com H.C. Andersen i la Comtessa de Ségur, per més que ocasionalment puguin contenir qualche element pres de la tradició oral. Si parlam de rondalles de Grimm, Alcover o Amades, és amb la condició de considerar aquests autors com a recol·lectors, no com a creadors.

3a **Transmesa per tradició oral**. Queden exclosos, doncs, els textos narratius fixats per escrit, sien anònims o d'autor conegut.

4a **En prosa**, nota que distingeix la rondalla d'altres formes com balades, romanços, etc.

5a **De fets que es presenten com a imaginaris**. Amb aquest tret, la distingim de la llegenda i del mite.

El paper del mite dins una comunitat és més transcendent que el de la rondalla: el mite és una força social, influeix en la conducta dels individus i dels grups, dóna

sentit a l'existència i pot provocar un culte. La funció de la rondalla és més modesta: entre nosaltres, ja no gaire distinta a l'exercida per la literatura d'evasió, sense que això suposi un equiparament quant als valors estètics. Podem concebre un poble sense rondalles, però no sense mites. Les modernes societats tecnificades han oblidat les rondalles, però han hagut de construir mites nous.

La **llegenda** presenta l'acció localitzada en l'espai i/o el temps, la rondalla no necessita fer precisions d'aquesta mena; l'heroi de la llegenda té un nom propi que li destaca la personalitat, sovint és identificat amb una figura històrica, mentre que l'heroi de la rondalla és anònim: si ocasionalment ostenta un nom que no sigui purament designatiu, sol fer referència a qualche incident de l'acció, de manera que resulta redundant respecte a aquesta.

La definició de **rondalla** proposada es podria expressar d'aquesta altra

manera: **narració sense autor, no escrita, no en vers, no "verídica"**. Totes aquestes propietats que hem exclòs del concepte de rondalla (intervenció d'autor, vers vericitat) tenen un efecte comú: el de fixar el text de la narració. Crec, doncs, que la mobilitat del text constitueix la diferència específica de la rondalla, i a més, n'explica i determina les característiques i els problemes peculiars, els quals exigeixen un mètode especial d'estudi.

En resum, la diferència específica de la rondalla respecte a altres narracions orals és aquest grau zero que ocupa a l'escala de fixació del text, el cim de la qual figuraria l'obra d'autor conegut publicada en forma de llibre imprès.

(Extret de: Josep A. Grimalt.

"La classificació de les rondalles de mossèn Alcover com a introducció a llur estudi" *Randa*, 7. Barcelona, 1978.)

Aquest article apareix a la publicació, coordinada per Maria Antònia Santandreu, *Aprendre a aprendre llengües europees amb les rondalles d'Antoni M. Alcover*. Conselleria de la Funció Pública, IBAP. Palma 1996.

